

**Ophavsret
og
Rettighedsforvaltning
5
Aftaleret
og
Kontrakter**

Niels Erik Wille

Lektor (emeritus), cand.mag.
Inst. f. Kommunikation, Virksomhed
og Informationsteknologier
Roskilde Universitetscenter

© Niels Erik Wille, 2008

Oversigt

- Lovgivning: Aftaleloven, Købeloven mv.
- Principper og begreber
- Rammeaftaler og standardvilkår
- Kontrakter med spillesteder og ”bands”
  - 2 eksempler
- Suppl. litteratur

Aftaleret: Lovgivning

Aftaleloven

Loven hedder rettelig:

Lov nr. 242 af 9. maj 1917 om aftaler og andre retshandler på formuerettens område.

Nyeste udgave:

Lovbekendtgørelse nr. 781 af 26. aug. 1996

Købeloven mv.

Lov nr. 237 af 28. marts 2003 om køb

Gælder især køb og salg af varer, herunder ikke mindst forbrugeres retsstilling.

Lov nr. 862 af 23. dec. 1987 om visse forbrugeraftaler (Dørsalg mv., fjernsalg og løbende tjenesteydelser, fortrydelsesret ved bestillingskøb og i forsikringsaftaler).

Senest revideret 2000

Lov om ophavsret § 3 og §§ 53-59

- Bestemmelser om uoverdragelighed af ideelle rettigheder (§ 3)
- Bestemmelser om rammebetingelser for overdragelse af ophavsrettigheder (§ 53-59), herunder visse bestemmelser som træder i kraft hvis ikke andet er aftalt.

Aftaleret: Principper og begreber

Hvad er en aftale?

- En **aftale** er (efter aftaleretten) en indgåelse af gensidig forpligtelse mellem 2 parter, A og B.
- A lover en bestemt ydelse (vare eller service) mod at B lover en bestemt modydelse (typisk en betaling).
- En aftale kan være skriftlig eller mundtlig. I Danmark regnes mundtlige aftaler for bindende.
- Aftalen skal dog i tvivlstilfælde kunne ”dokumenteres”, f.eks. ved vidneforklaringer.

Hvad er en aftale?

- En **kontrakt** er det samme som en aftale.

Tilbud og accept

- En aftale-forhandling består af flere faser:
- Sondering af muligheder; specifikation af ønsker; foreløbige overslag; angivelse af råderum, f.eks. for beløbsstørrelser; osv.
- A afgiver et **tilbud** på ydelsen med angivelse af den ønskede modydelse. Et tilbud er altid bindende, men kan være tidsbestemt.
- B **accepterer** eller **afviser**. Et ”nej, men ... ” er det samme som et nej. Hvis B afviser, bortfalder tilbuddet.

Tilbud og accept

- Det er almindeligt, men ikke noget krav, at A fremsender sit tilbud skriftligt med egen underskrift.
- B skal derefter returnere tilbuddet med sin underskrift inden den fastsatte/aftalte frist.
- Hvis B gør sin accept betinget af ændringer, opfattes det som en afvisning med et mod-tilbud. B er forpligtet på dette, men A kan trække sig ud af fortsatte forhandlinger.

Tilbud og accept

- Tilbud og accept kan udveksles med brev eller fax.
- En forhandling via e-post vil normalt være juridisk gyldig (i hvert fald i Danmark), men parterne bør sikre sig den fornødne dokumentation, f.eks. i form af udprintning af afsendte og modtagne e-breve.

Ordrebekræftelse

- En ordrebekræftelse er en særlig form for ”tilbud”.
- Forud går en bestilling (ordre) på initiativ af B.
- A fremsender en nærmere specifikation af ordren og den ønskede modydelse til ordregiveren B, med anmodning om accept, f.eks. i form af returnering af en genpart af bekræftelsen med underskrift.
- B kan trække sig ud af fortsatte forhandlinger hvis ordrebekræftelsen ikke modsvarer ønsket.

Overslag versus Tilbud

- Et **overslag** er et foreløbigt skøn over, f.eks. priser, men også muligheder for opgaveløsning.
- Et overslag er ikke bindende, men alene basis for fortsatte forhandlinger.
- Et **tilbud** er derimod det forpligtende resultat af nærmere undersøgelse, bl.a. med afsæt i overslaget.

Option

- En **option** er en særlig aftalemodel:
- A giver et forpligtende tilbud til B om at denne kan indgå en nærmere beskrevet aftale inden for en bestemt friste. Man siger at B har option på aftalen.
- B er ikke forpligtet til at indgå aftalen, men optionen forpligter A til ikke at indgå samme aftale med C (tredjepart) i optionsperioden.
- Optionen giver B mulighed for at undersøge om det er realistisk at indgå en sådan aftale.

God tro / Ond tro

- Disse begreber anvendes i forbindelse med problematiske aftaler:
- Hvis en aftalepart har været i **god tro**, indebærer det at vedkommende ikke har opfattet det problematiske ved aftalen, og at man heller ikke med rimelighed kunne forvente dette.
- Hvis en aftalepart har været i **ond tro**, betyder det at denne part var vidende om at der ville være alvorlige problemer med at opfylde aftalen.

Hovedkontrakt og tillæg

- Mange aftaler består af en forholdsvis overskuelig hovedtekst (hovedkontrakten) suppleret med et eller flere tillæg.
- Tillæggene uddyber og præciserer kontrakten.
- Tillæggene er en del af kontrakten, og bindende på helt samme måde. Det er her man finder det som ”står med småt”.

”Værneting”

- En kontrakt kan indeholde bestemmelser om hvilken domstol der skal benyttes hvis der opstår konflikter om kontraktens opfyldelse. Det kaldes for ”værneting” i jura-sproget.
- Det vil normalt være den ene parts hjemsted. Hvis parterne har forskelligt hjemsted, er det praktisk at det fremgår af aftalen hvor sagen skal bedømmes.
- Hvis parterne kommer fra forskellige lande, fastlægges det hvilken lovgivning der skal gælde.

Voldgift

- En kontrakt kan også indeholde bestemmelser om at konflikter skal søges løst ved **voldgift**.
- Det indebærer at parterne i fællesskab udpeger en person som ”voldgiftsmand”. Denne skal søge at udrede tvisten og på den baggrund prøve at mægle mellem parterne med henblik på et **forlig**.
- En voldgiftsmand kan dog afgøre tvisten endeligt hvis der ikke kan opnås et forlig mellem parterne.

Myndighedskrav

- En aftale kan være omfattet af krav fra myndighederne, typisk med hjemmel i lovgivning.
- Disse krav skal opfyldes i forbindelse med opfyldelsen af aftalen.
- De kan være ekspliciteret i aftalen, men kan også forudsættes som normal praksis på området. Det sidste kan indebærer grimme overraskelser for ”begyndere” i faget.

Støtteaftale

- En **støtteaftale** eller **støtteerklæring** er en aftale med tredjepart som lover at støtte et arrangement med et nærmere fastsat beløb, evt. som underskudsgaranti.
- Støtteaftalen indebærer normalt ikke en egentlig modydelse, men derimod krav om rapportering og regnskab. Der vil sædvanligvis være fastsat en frist for dette.
- Støtteaftaler er noget andet end sponsoraftaler.

Sponsoraftale

- En **sponsoraftale** er en aftale med tredjepart om at støtte et arrangement med et nærmere fastsat beløb.
- En sponsoraftale indebærer normalt krav om en modydelse i form af PR for sponsor: Presseomtale; brug af sponsors logo; sponsors brug af støtten til egen promovring; mv.
- Sponsorering er ikke markedsføring, men begge parter kan have glæde af det i deres markedsføring.

Løbetid og Ophør

- En aftale kan løbe over en kortere eller længere periode (løbetiden). Det indebærer typisk gentagne leveringer er varer eller tjenesteydelser.
- En aftale kan løbe indtil den opsiges (med et aftalt varsel).
- Eller aftalen kan ophøre på et aftalt tidspunkt uden yderligere varsel.
- En aftale kan evt. genforhandles ved ophør.

Opsigelse

- Ved opsigelse af en aftale forstår man at den ene part frigør sig fra yderligere forpligtelser ved at kræve at aftalen ophører.
- Der kan i aftalen knyttes betingelser til en opsigelse, f.eks. en frist eller en betaling. Vilkårene kan også bygge på almindelig praksis på området.
- En opsigelse af aftalen vil normalt komme på tale hvis den anden part misligholder aftalen, f.eks. ved ikke at opfylde sine forpligtelser, eller kun gøre det delvis, fejlbehæftet mv.

Aflysning

- En arrangør kan være nødt til at **aflyse** et aftalt arrangement efter at der er truffet aftaler med optrædende, leverandører og lign. Og med brugere, f.eks. i form af billetsalg.
- Aftalen bør derfor indeholde bestemmelser om vilkår og konsekvenser, herunder seneste frist for ”lovlig” aflysning.

Aflysning

- Selv ved ”lovlig”, dvs. rettidig aflysning kan der blive tale om at dække omkostninger til forberedelse af arrangementet.
- For sen aflysning vil normalt udløse krav om fuld betaling.
- I sjældne tilfælde vil man kunne påberåbe sig ”force majeure” og dermed frigøre sig fra krav om erstatning for aflysningen.

Force majeure

- ”Force majeure” er et bredt og upræcist begreb som dækker situationer hvor en aftale ikke har kunne opfyldes fordi der foreligger forhold som man ikke kunne forudse da aftalen blev indgået.
- Det er typisk krig, naturkatastrofer, sygdoms-epidemier og lign.
- Force majeure frigør parterne fra ansvar og evt. krav om erstatning for konsekvenserne af at aftalen ikke kunne opfyldes.

Afbestilling

- Ved **afbestilling** forstår man at modtageren ophæver en aftale om at levere et bestemt produkt eller tjenesteydelse.
- Igen bør aftalen tage højde for denne mulighed.
- *Lov om forbrugeraftaler* indeholder bindende bestemmelser for forbrugerens bestilling af private arrangementer. De bør indarbejdes i en aftale.

Fortrydelsesret

- Ved forbrugeraftaler opererer man med den såkaldte **fortrydelsesret**, dvs. retten til at fortryde et køb eller bestilling af en tjenesteydelse.
- I professionelle aftaleforhold gælder der normalt ikke nogen fortrydelsesret. Parterne antages at vide hvad de har med at gøre, og hvad en aftale indebærer af praktiske og økonomiske konsekvenser. I stedet indarbejder man bestemmelser om opsigelse, aflysning, afbestilling mv. i selve aftalen.

Erstatningstilbud

- Et tilbud om en vare eller en tjenesteydelse som træder i stedet for den oprindeligt aftalte.
- Det kan f.eks. være et tilbud om at sende et andet orkester til opfyldelse af en optræden, hvis det aftalte orkester har fået forfald.

Forfald

- Forfald og forfald er to forskellige ting:
- Man siger at en person eller et orkester har fået forfald, hvis det er blevet hindret i at møde frem. Lovligt forfald er f.eks. sygdom eller ”force majeure”.
- Man siger at et beløb er forfaldent til betaling når den fastsatte frist indtræffer. Hertil forfaldsdato. Der kan desuden være fastsat en sidste frist for betalingen, hvorefter der kan indtræde forskellige konsekvenser, f.eks. renter, inkasso, bortfald.

Misligholdelse

- Det forhold at en af aftaleparterne ikke opfylder sin del af aftalen, kaldes for **misligholdelse**.
- Misligholdelse kan medføre at aftalen ophæves, men også krav om erstatning, eller krav om øjeblikkelig udbedring af mangler ved leveringen.
- Misligholdelse er det samme som ikke-opfyldelse.

Skømt

- En aftaleforhandling eller en færdig aftale siges at være indgået på **skømt** hvis en af parterne ikke reelt har til hensigt at indgå en aftale, eller at overholde en formelt indgået aftale.

Overdragelse

- En aftale kan normalt ikke overdrages til tredjepart uden parternes accept. Vilkårene kan være en del af aftalen.
- Den som aftalen overdrages til vil normalt overtage forpligtelsen til at opfylde aftalen, eller pådrage sig de konsekvenser som ikke-opfyldelse medfører.

Rammeaftaler og standardvilkår

Rammeaftale

- En **rammeaftale** er en aftale mellem to eller flere organisationer om de principielle vilkår der skal gælde i de aftaler som indgås mellem organisationens medlemmer.
- En rammeaftale er udgangspunkt for de konkrete aftaler, men skal altid udfyldes med specifikationer. Rammeaftalen kan f.eks. indeholde alternative løsninger.

Standardkontrakt

- En **standardkontrakt** er en gennemarbejdet skabelon for aftaler på et bestemt område.
- Standardkontrakter kan være fastsat ensidigt af den ene parts organisation, eller bygge på en aftale mellem parternes organisationer.
- En standardkontrakt bør være udgangspunkt for de konkrete forhandlinger – også selvom den ene part søger at gøre standardkontrakten til det ”naturlige” valg.

Standardvilkår

- Ved **standardvilkår** forstår man gennemarbejdede og afprøvede vilkår for bestemte dele af en kontrakt – som i øvrigt kan være meget forskelligt udformet.
- Standardvilkår er nyttige fordi parterne kender dem og ved hvordan de normalt vil blive forstået i tilfælde af en konflikt.

Kontrakter: 2 eksempler

Spillested

Kontrakt mellem arrangør og spillested.

Arrangøren står for et større arrangement (musikfestival) som afvikles på en række spillesteder. Arrangøren står for kontakten til orkesteret og betaling af honorar mv., mens spillestedet står for den praktiske afvikling evt. sammen med arrangørens repræsentanter.

Arrangøren er en forening hvis formål er at fremme interessen for en bestemt musikform.

Orkester

Kontrakt mellem arrangør og musikere (orkester).

Arrangøren står for et større arrangement (musikfestival) og fungerer som ”mellemand” mellem spillested og orkester. Arrangøren er ansvarlig for betalingen af orkesteret og for at spillestedet lever op til forudsætningerne. Orkesteret er ansvarlig for at møde op med den aftalte besætning og for at levere den aftalte præstation.

Supplerende litteratur

Litteratur

Aftaleloven. Med kommentarer af Lennart Lyngge Andersen. Kbh.: Jurist- og Økonomforbundets Forlag. 4. rev. udg. 2005. 357 s.

Mads Bryde Andersen: *Grundlæggende Aftaleret* (Aftaleretten I). Kbh.: Gjellerup. 2002. 537 s.

Mads Bryde Andersen: *Praktisk Aftaleret* (Aftaleretten II). Kbh.: Gjellerup. 2. omarbejdede udg. 2003. 495 s.

Mads Bryde Andersen: *Enkelte transaktioner*. (Aftaleretten III). Kbh.: Gjellerup. 2004. 538 s.

Litteratur

Kulturministeriet: *Betænkning om revision af ophavsretslovens kapitel 3*. Betænkning nr. 1480. Kbh. 2006. 526 s. [Heri meget om standardaftaler og standardvilkår og lign. inden for alle brancher.]

Johan Schlüter, Jesper Bay & Jakob Plesner Mathiasen: *Musikaftaler*. (Paradigma). Kbh: Forlaget Thomson. 2006. 283 s + cd-rom [Indeholder skabeloner (paradigmer) for forskellige typer af aftaler.]

Mikael Højris: *Musikbranchen – en introduktion til et liv med pladekontrakter, forlagsaftaler, management og medier m.m.* Kbh.: Musikeren. 2003. 115 s.

Litteratur

Lars Halgren: *Sponsoraftaler*. (Paradigma). Kbh.: Forlaget Thomson. 2003. 99 s. + cd-rom.
[Indeholder skabeloner til aftaler.]

Hanne Christensen: *Sponsorering – alt hvad der er værd at vide*. Kbh.: Børsen Bøger. 1992. 226 s.

Niels Gangsted-Rasmussen: *Sådan får du en sponsor. Kort og kontant om fonds- og sponsorstøtte*. Kbh.: Gyldendal. 1995. 84 s.

Slut